2024/587

13.2.2024

# KOMISJONI RAKENDUSMÄÄRUS (EL) 2024/587,

## 12. veebruar 2024,

## millega nähakse taotlusaastal 2024 ette erand Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusest (EL) 2021/2115 seoses maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise 8. standardi (HPK standard) kohaldamisega, EAGFi osalusega seonduvate kulude rahastamiskõlblikkuse lõppkuupäevadega ja teatavate ökokavade muutmist käsitlevate ÜPP strateegiakavade muutmise eeskirjadega

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 2. detsembri 2021. aasta määrust (EL) 2021/2115, millega kehtestatakse liikmesriikide koostatavate Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondist (EAGF) ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) rahastatavate ühise põllumajanduspoliitika strateegiakavade (ÜPP strateegiakavad) toetamise reeglid ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1305/2013 ja (EL) nr 1307/2013, ([1]) eriti selle artikli 148 lõiget 1,

ning arvestades järgmist:

(1) Määruse (EL) 2021/2115 artikli 13 kohaselt peavad liikmesriigid tagama, et kõik põllumaad, sealhulgas maa, mida enam ei kasutata tootmise eesmärgil, hoitakse heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis, ning et riiklikul või piirkondlikul tasandil kehtestatakse põllumajandustootjatele ja teistele toetusesaajatele miinimumnõuded kõnealuse määruse III lisas esitatud maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise iga standardi (edaspidi „HPK standard“) kohta ning et need miinimumnõuded on kooskõlas nimetatud lisas osutatud standardite peamiste eesmärkidega.

(2) HPK 8. standardi esimese nõudega nähakse ette, et põllumajandustootjad pühendavad minimaalse osa oma põllumajandusmaast tootmisega mitteseotud maa-aladele ja objektidele. Määruse (EL) 2021/2115 III lisas on esitatud kolm võimalust, mida liikmesriigid võivad põllumajandustootjatele selle kohustuse täitmiseks pakkuda. HPK 8. standardi, sealhulgas ka selle teise, kolmanda ja võimaliku neljanda nõude peamine eesmärk on tootmisega mitteseotud objektide ja maa-ala säilitamine, et suurendada elurikkust põllumajandusettevõttes.

(3) Paralleelselt keskkonnaeesmärkide suurendamisega keskkonna- ja kliimaaspektide valdkonnas, mis olid osa hiljutisest ühise põllumajanduspoliitika reformist, seisavad põllumajandustootjad silmitsi erakordsete raskuste ja ebakindlusega. Eelkõige on viimasel aastal esinenud suurel hulgal äärmuslikke ilmastikuolusid, sealhulgas põuad ja üleujutused mitmes liidu osas. Need sündmused mõjutavad väljundit ja tulusid ning samuti tavapäraste agronoomiliste tavade rakendamist ja ajakava, millega kohanemine avaldab põllumajandustootjatele suurt survet. Kõrged energia- ja sisendhinnad, mis tulenevad Venemaa Ukraina-vastasest agressioonist, elukallidus/inflatsioon, muutunud rahvusvahelised kaubavood ning vajadus toetada Ukrainat on ebakindlust ja turusurvet veelgi suurendanud.

(4) Põllumajandustootjate sissetulek on viimasel ajal vähenenud ning eelkõige on teraviljahinnad võrreldes 2022. aastaga järsult langenud. EL-27 teraviljatoodangu väärtus vähenes 80,6 miljardilt eurolt 2022. aastal 58,8 miljardile eurole 2023. aastal. See on 27 %-line vähenemine, mis tuleneb teraviljahindade langusest.

(5) Hiljuti samaaegselt toimunud geopoliitiliste sündmuste ja äärmuslike ilmastikuolude kombinatsiooni tõttu on põllumajandustootjatel raskusi nõudega pühendada minimaalne osa põllumajandusmaast tootmisega mitteseotud maa-aladele ja objektidele, kuna teatavatel juhtudel võib see avaldada märkimisväärset lühiajalist mõju nende tuludele ja ohustada nende tegevuse elujõulisust.

([1]) ELT L 435, 6.12.2021, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2115/oj.

(6) Seetõttu peaks liikmesriikidel olema lubatud otsustada, et põllumajandustootjad võivad erandkorras ja ajutiselt täita HPK 8. standardi esimest nõuet taotlusaastal 2024 alternatiivsel viisil. See võimalus, mis lubab põllumajandustootjatel ja teistel toetusesaajatel täita kõnealuse standardi esimene nõue, kui nad eraldavad vähemalt 4 % põllumajandusmaast põllumajandusettevõtte tasandil tootmisega mitteseotud maa-aladele ja objektidele, sealhulgas kesale ja/või lämmastikku siduvatele kultuuridele ja/või püüdekultuuridele, parandaks põllumajandustootjate elujõulisust, sest sellega võimaldatakse neile suuremat paindlikkust maa-alade suhtes, mida saab kasutada selleks, et täita kohustust eraldada teatav osa põllumajandusmaast elurikkuse suurendamiseks. See tähendaks vähem piiranguid põllumajandustootjatele selles osas, kuidas nad tohivad põllumajandusmaad kasutada, ning sellega väheneks saamata jäänud tulu ja samas oleks ikkagi tagatud mõningane kasu keskkonnale.

(7) Lämmastikku siduvate kultuuride ja püüdekultuuride kasutamine toob kaasa mitmesugust kasu mulla tervisele, sealhulgas mulla bioloogilisele mitmekesisusele, ning hoiab ära toitainete leostumise. Lisakasu bioloogilisele mitmekesisusele tuleneb nõudest, et põllukultuure tuleb kasvatada ilma taimekaitsevahenditeta. Juhul kui püüdekultuure kasvatatakse põhikultuuri järel ilma taimekaitsevahendeid kasutamata maa-alal, mis on ette nähtud HPK 8. standardi esimese nõude täitmiseks, peaksid liikmesriigid kohaldama kaalutegurit 1, et võtta arvesse põllumajandustootjate poolt taotlusaastaks 2024 juba tehtud majandamis- ja külviotsuseid, mida ei saa ilma lisakuludeta muuta.

(8) Et põhjendamatult mitte kahjustada HPK 8. standardi eesmärki – parandada põllumajandussektori pikaajalise kestlikkuse osana põllumajandusettevõtete elurikkust –, peaks kõnealune erand piirduma taotlusaastaga 2024 ega tohiks mõjutada eeskirju 2024. aastale järgnevatel aastatel ning see peaks piirduma sellega, mis on rangelt vajalik, et lahendada põllumajandustootjate raskusi, mida on mainitud eespool. Määruse (EL) 2021/2115 III lisas esitatud HPK 8. standardi kolme ülejäänud nõuet, sealhulgas maastikuelementide säilitamise nõuet, tuleks taotlusaastal 2024 jätkuvalt kohaldada.

(9) Kuna HPK standardite järgimine kuulub ökokavade ning põllumajanduse keskkonna-, kliima- ja muude halduskohustuste puhul põhinõuete hulka, siis on asjakohane sätestada eeskirjad põhinõuete järgimise kohta, kui liikmesriik lubab erandeid HPK 8. standardi esimese nõude kohaldamisel. Selleks et tagada üldpõhimõtte järgimist, mille kohaselt antakse toetusi üksnes selliste kohustuste puhul, mis on rangemad kui HPK standardid, ning säilitada nende sekkumiste ambitsioonikus, mis moodustavad osa ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) keskkonnahoidlikust ülesehitusest, tuleks maksete tegemine ökokavade ning põllumajanduse keskkonnakohustuste, kliimaga seotud kohustuste ja muude halduskohustuste raames taotlusaastaks 2024 ette näha üksnes selliste kohustuste puhul, mis on rangemad kui käesolevas määruses sätestatud HPK 8. standardi esimese nõude täitmise uus võimalus.

(10) Võimalus teha erand oma ÜPP strateegiakavades kindlaks määratud HPK 8. standardi kohaldamisest, ei mõjuta liikmesriikide kohustust lisada vastavalt määruse (EL) 2021/2115 artikli 109 lõike 2 punkti a alapunktile i oma ÜPP strateegiakavasse iga kõnealuse määruse III lisas esitatud HPK standardi rakendamise kirjeldus ja seotud üksikasjad.

(11) Selleks et tagada käesoleva määrusega lubatud erandite tõhusus nende eesmärgi seisukohast ning võttes arvesse asjaolu, et põllumajandustootjatel on vaja teha otsuseid 2024. aasta kevadel külvatavate kultuuride kohta, tuleks otsus erandite kasutamise kohta kiiresti vastu võtta. Liikmesriigid peaksid tegema oma otsused ja teatama neist komisjonile 15 päeva jooksul alates käesoleva määruse jõustumisest, kasutades selleks komisjoni rakendusmääruse (EL) 2017/1185 ([2]) kohaselt kättesaadavaks tehtud infotehnoloogiapõhist süsteemi. Kõnealused otsused tuleks lisada ÜPP strateegiakavasse koos esimese taotlusega ÜPP strateegiakava muutmise kohta kooskõlas määruse (EL) 2021/2115 artikliga 119. Pidades silmas vajadust tagada õigeaegne rakendamine, ei peaks komisjon otsuseid heaks kiitma.

([2]) Komisjoni 20. aprilli 2017. aasta rakendusmäärus (EL) 2017/1185, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruste (EL) nr 1307/2013 ja (EL) nr 1308/2013 rakenduseeskirjad seoses komisjonile edastatava teabe ja dokumentidega ning millega muudetakse mitut komisjoni määrust ja tunnistatakse mitu määrust kehtetuks (ELT L 171, 4.7.2017, lk 113, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2017/1185/oj).

(12) Oluline on erandite kasutuselevõttu jälgida. Liikmesriigid peaksid seepärast esitama komisjonile asjakohased andmed ja kvalitatiivse hinnangu selle kohta, millist mõju avaldab erandi tegemine erandi eesmärgile ja HPK 8 esimese nõude peamisele eesmärgile.

(13) HPK 8. standardi esimene nõue on liikmesriikide ÜPP strateegiakavades esitatud teatavate ökokavade lähtealus. Ökokavade raames kohustusi võtvad põllumajandustootjad peavad vastavate toetuste saamiseks täitma kõnealuste ökokavade põhinõudeid. Liikmesriikide ÜPP strateegiakavades praegu esitatud ökokavad ei pruugi siiski olla alati kavandatud viisil, mis võimaldaks põllumajandustootjatel võtta arvesse uut võimalust täita HPK 8. standardi esimene nõue, mis on käesolevas määruses ökokava lähtealusena ette nähtud. See võib takistada põllumajandustootjaid võtmast kõnealuste ökokavade kohaseid kohustusi, sest nad ei saaks neid kombineerida käesolevas määruses sätestatud uue võimalusega täita HPK 8. standardi esimest nõuet, ning võib seega veelgi mõjutada nende tegevuse elujõulisust.

(14) Tagamaks, et põllumajandustootjad, kes soovivad 2024. aastal võtta ÜPP strateegiakavades esitatud ökokavade raames võetud kohustusi, mille lähtealuseks on HPK 8. standardi esimene nõue, saaksid täiel määral kasu määruses sätestatud eranditest ning et sellest tulenevalt saaks see erand avaldada täiel määral mõju põllumajandustootjate tegevuse elujõulisuse parandamisele kaasaaitamisel, tuleks liikmesriikidel võimaldada teha ja kohaldada õigeaegselt taotlusaasta 2024 taotluste jaoks nende ökokavade muudatusi. Selleks peaks liikmesriikidel olema lubatud teha ja kohaldada selliseid muudatusi ÜPP strateegiakavades ilma komisjoni eelneva heakskiiduta. See erand määruse (EL) 2021/2115 artiklist 119 peaks piirduma muudatustega, mis on rangelt vajalikud asjaomaste ÜPP strateegiakavades esitatud ökokavade kohandamiseks käesolevas määruses sätestatud HPK 8. standardi eranditega.

(15) Tagamaks, et komisjonile käesoleva määrusega ette nähtud erandi alusel esitatud teated ökokavade muudatuste kohta esitatakse sama elektroonilise andmevahetussüsteemi kaudu kui määruse (EL) 2021/2115 artiklis 119 osutatud ÜPP strateegiakavade muutmise taotlused, peaksid liikmesriigid esitama sellised teated elektroonilise andmevahetussüsteemi „SFC2021“ kaudu, millele on osutatud komisjoni rakendusmääruse (EL) 2021/2289 ([3]) artiklis 3.

(16) Seejärel peaks komisjon liikmesriikide poolt käesoleva määruse raames tehtud ja kohaldatud ökokavade muudatused heaks kiitma, et oleks tagatud õiguskindlus ja määruse (EL) 2021/2115 VII jaotises osutatud tulemusraamistiku nõuetekohane toimimine. Seepärast peaksid liikmesriigid, kes kasutavad erandit määruse (EL) 2021/2115 artiklist 119, paluma komisjonil käesoleva määruse alusel tehtud ja kohaldatud ökokavade muudatused heaks kiita, lisades need muudatused järgmisesse kõnealuse määruse artikli 119 lõike 1 kohaselt esitatavasse ÜPP strateegiakava muutmise taotlusse.

(17) Selleks et tagada õiguskindlus põllumajandustootjatele, keda puudutavad taotlusaastal 2024 ökokavade muudatused, mille lähtealuseks on HPK 8. standardi esimene nõue ja mis on tehtud ja mida on kohaldatud käesolevas määruses sätestatud erandite tulemusel, tuleks kehtestada eeskirjad nende teadete ajastuse ja sisu kohta, millega komisjoni teavitatakse ökokavade muudatustest.

(18) Kuna muudatused, mis tehakse liikmesriikide ÜPP strateegiakavades esitatud ökokavadesse, mille lähtealuseks on HPK 8. standardi esimene nõue, võivad mõjutada EAGFi osalusega seonduvate kulude rahastamiskõlblikkust, on vaja artikliga 119 tehtud erandi täieliku tõhususe tagamiseks teha erand ka määruse (EL) 2021/2115 artikli 86 lõikes 2 sätestatud eeskirjadest, mis käsitlevad kuupäeva, millest alates oleksid sellised kulud kõnealuste muudatuste tõttu rahastamiskõlblikud.

([3]) Komisjoni 21. detsembri 2021. aasta rakendusmäärus (EL) 2021/2289, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2115 rakenduseeskirjad ÜPP strateegiakavade sisu esitamise ja turvalise teabevahetuse elektroonilise süsteemi kohta (ELT L 458, 22.12.2021, lk 463, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2021/2289/oj).

(19) Kuna liikmesriigid peavad otsused vastu võtma aegsasti, enne kui põllumajandustootjad teevad oma otsused 2024. aasta kevadkülvi kohta, peaks käesolev määrus oma kiireloomulisuse tõttu jõustuma järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*,

(20) Ühise põllumajanduspoliitika komitee ei ole eesistuja määratud tähtaja jooksul oma arvamust esitanud,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

*Artikkel 1*

**Erand HPK 8. standardi esimesest nõudest taotlusaastal 2024**

1. Erandina maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise 8. standardi esimesest nõudest võivad liikmesriigid otsustada, et põllumajandustootjad ja teised toetusesaajad, kelle suhtes nimetatud standardit kohaldatakse, eraldavad taotlusaastal 2024 vähemalt 4 % põllumajandusmaast põllumajandusettevõtte tasandil:

— tootmisega mitteseotud maa-aladele ja objektidele, sealhulgas kesale ja/või

— lämmastikku siduvatele kultuuridele ja/või

— püüdekultuuridele.

Püüdekultuure ja lämmastikku siduvaid kultuure kasvatatakse taimekaitsevahendeid kasutamata. Püüdekultuuride puhul kasutavad liikmesriigid kaalutegurit 1.

Liikmesriikide poolt lõike 1 kohaldamisel tehtud otsuseid kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2024.

2. Määruse (EL) 2021/2115 artiklis 31 osutatud ökokavade ning kõnealuse määruse artiklis 70 osutatud põllumajanduse keskkonnakohustuste, kliimaga seotud kohustuste ja muude halduskohustuste puhul, mille liikmesriigid on taotlusaastaks 2024 kehtestanud oma ÜPP strateegiakavades, tagavad liikmesriigid, kes teevad käesoleva artikli lõikes 1 osutatud otsuseid, et kui põllumajandustootja otsustab järgida HPK 8. standardi esimest nõuet, mis põhineb lõikes 1 osutatud nõudel, antakse toetust üksnes kohustuste eest, mis on rangemad kui kõnealune nõue, nagu on sätestatud kõnealuse määruse artikli 31 lõike 5 esimese lõigu punktis a ja artikli 70 lõike 3 esimese lõigu punktis a.

*Artikkel 2*

**Tähtaeg, otsustest teatamine ja nende kohaldamine**

Liikmesriigid, kes otsustavad kasutada artikli 1 lõikes 1 osutatud erandit, teavitavad komisjoni selle artikliga kooskõlas tehtud otsusest 15 päeva jooksul pärast käesoleva määruse jõustumist, kasutades selleks komisjoni poolt rakendusmääruse (EL) 2017/1185 kohaselt kättesaadavaks tehtud infotehnoloogiasüsteemi.

Pärast esimese lõigu kohast teavitamist lisavad liikmesriigid käesoleva määruse artikli 1 lõike 1 kohaselt tehtud otsuse oma ÜPP strateegiakava punkti 3.10 „Tingimuslikkus ning maa hea põllumajandus- ja keskkonnaseisundi standard“ oma esimeses taotluses ÜPP strateegiakava muutmise kohta kooskõlas määruse (EL) 2021/2115 artikliga 119.

Käesoleva määruse artikli 1 lõike 1 kohaselt tehtud otsuste suhtes ei kohaldada määruse (EL) 2021/2115 artikli 119 lõikes 10 sätestatud nõuet komisjoni poolt heakskiitmise kohta.

Liikmesriigid, kes võtavad kasutusele artikli 1 lõikes 1 osutatud erandi, lisavad määruse (EL) 2021/2115 artiklis 134 osutatud iga-aastasesse tulemusaruandesse, mille esitamise tähtaeg on 15. veebruar 2025, andmed erandi kasutuselevõtu kohta.

*Artikkel 3*

**Erandid määruse (EL) 2021/2115 artikli 86 lõikest 2 ja artiklist 119 taotlusaastaks 2024**

1. Erandina määruse (EL) 2021/2115 artiklist 119 ja ilma et see piiraks artikli 1 lõike 2 kohaldamist, võivad liikmesriigid, kes otsustavad kasutada artikli 1 lõikes 1 osutatud erandit, ilma komisjoni eelneva heakskiiduta teha ja kohaldada taotlusaastal 2024 muudatusi määruse (EL) 2021/2115 artiklis 31 osutatud ökokavades, mis on esitatud ÜPP strateegiakavades ja mille lähtealuseks on HPK 8. standardi esimene nõue.

Kõnealused muudatused piirduvad esimeses lõigus osutatud ökokavade nende elementidega, mis on rangelt vajalikud tagamaks, et nende ökokavade raames kohustusi võtvad põllumajandustootjad võivad neid kohustusi kombineerida artikli 1 lõikes 1 osutatud HPK 8. standardi esimese nõude täitmise võimalustega.

2. Liikmesriigid määravad kindlaks lõikes 1 osutatud muudatuste kohaldamise alguskuupäeva, et anda põllumajandustootjatele piisavalt aega nende muudatuste arvessevõtmiseks.

3. Liikmesriigid teatavad komisjonile lõikes 1 osutatud muudatustest ajaks, mil nad hakkavad neid kohaldama.

Teade esitatakse elektroonilise andmevahetussüsteemi „SFC2021“ kaudu. Teade sisaldab esimeses lõigus osutatud ökokavades tehtud muudatuste kirjeldust ja selgitust selle kohta, miks need muudatused on rangelt vajalikud, nagu on nõutud lõikes 1.

4. Liikmesriigid võivad lõikes 1 osutatud erandit kasutada ainult üks kord.

5. Liikmesriigid lisavad lõikes 1 osutatud muudatused järgmisse taotlusesse ÜPP strateegiakava muutmise kohta kooskõlas määruse (EL) 2021/2115 artikli 119 lõikega 1.

6. Erandina määruse (EL) 2021/2115 artikli 86 lõikest 2 on kulutused, mis muutuvad rahastamiskõlblikuks esimeses lõigus osutatud ÜPP strateegiakavade muudatuse tulemusel, EAGFi jaoks rahastamiskõlblikud alates lõikes 3 osutatud teatamise kuupäevast.

*Artikkel 4*

**Jõustumine**

Käesolev määrus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 12. veebruar 2024.

*Komisjoni nimel*
*president*
Ursula VON DER LEYEN